

N:o 37.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1870, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner åsyftande ändring i gällande bestämmelser om klockares aflöning.

Angående församlingarnes skyldighet att aflöna klockare innehåller 6:te punkten i Kongl. förordningen den 8 Februari 1681 följande stadgande: "Klockares rättighet skall vara att bekomma af hvar bonde årligen till lön och underhåll, råg en kappe, korn en kappe, hafre en kappe, sedan när vigning sker två öre, för barn dop ett öre, för kyrkotagning efter barn två öre, efter ett lik två öre, allt i silfvermynt"; hvarjemte för vissa orter särskilda bestämmelser i detta afseende blifvit tid efter annan meddelade.

Med anmärkning hurusom grunden för utgörande af bidrag till klockares aflöning vore obillig, då innehafvare af en mindre hemmanslott måste betala lika mycket som den större jordegaren, samt att missförhållande egde rum jemväl derutinnan, att spanmåslönen ökades i samma mån som hemmansklyfningen fortginge, och detta oakadt klockarnes tjensteåligganden minskats, synnerligen derigenom att de blifvit befriade från skyldigheten att meddela barnaundervisning, hafva Herrar *Magnus Svensson* från Skaraborgs län och *Sven Nilsson i Efveröd* uti särskilda, inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit till Lag-Utskottet remitterade, föreslagit:

Magnus Svensson (motionen N:o 53), "att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t efter vederbörandes hörande ville taga denna fråga i öfvervägande och till nästkommande Riksdag aflåta förslag om allmän omreglering af klockares löneinkomster på landet, eller i öfrigt vidtagna till ändamålet ledande åtgärder"; samt

Sven Nilsson (motionen N:o 139), "att Riksdagen för sin del ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att med upphäfvande af 6 § i Kongl. förordningen den 8 Februari 1681 och dermed sammanhängande, under olika tider och för olika orter gällande lagbud och bestämmelser stadgas:

a) att de nu till församlingarnes klockare utgående löneförmåner, med undantag af boställen, måtte få återgå till lönegifvarne; och

b) att församlingarne sjelfva må ega rätt att, på sätt lagen om kyrkostämma stadgar, bestämma lönen till de klockare, som hädanefter antagas och efter fyrktal af kommunerna utgå".

Denna fråga förevar jemväl vid nästlidna års riksdag, då Utskottet, med erinran att åberopade 6 § i Kongl. förordningen den 8 Februari 1681, såsom hänförlig under presterskapets privilegier, ej kunde ändras eller upphävas i annan ordning än den, som föreskrifves i 114 § Regeringsformen, uttalade den åsigt att utväg borde beredas församlingarne att få ifrågavarande angelägenhet ordnad genom konventioner, på sätt i Kongl. kungörelsen den 3 April 1816 varit stadgad i fråga om presträttigheter, samt i öfverensstämmelse härmed hemställde, att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder meddela erforderliga föreskrifter om sättet och ordningen för tillvägabringande af konventioner angående klockares och orgelnisters löneförmåner; men denna hemställan blef af begge Kamrarne afslagen.

Vid sådant förhållande anser Utskottet ej lämpligt att nu förnya berörda hemställan.

Äfven om det måste medgifvas att de af motionärerne anmärkta missförhållanden i afseende på klockares aflöning flerstädes förefinnas, så torde dock olägenheterna häraf ej vara af den betydighet, att desamma må föranleda en allmän omreglering af lönerna, såsom Herr Magnus Svensson föreslagit. En sådan reglering torde nemligen ej kunna tillvägabringas annorledes än i hufvudsaklig likhet med de för presterskapet enligt Kongl. förordningen den 11 Juli 1862 verkställda lönerogleringar. Men i anseende till de dryga kostnader, som dermed blefve förknippade, lärer en dylik anordning för ifrågavarande ändamål ej vara lämplig.

Beträffande åter Herr Sven Nilssons förslag, enligt hvilket de till klockare nu utgående löneförmåner, med undantag af boställen, skulle "återgå till lönegifvarne", samt församlingarne tillerkännas rätt att sjelfva bestämma löner till de klockare, som hädanefter antagas, så kan Utskottet för sin del icke understödja ett sådant förslag, enär det ej lärer vara lämpligt att sålunda göra församlingarnes skyldighet i ifrågavarande hänseende beroende af deras eget godtycke.

Till stöd för sin framställning har sistbemälda motionär anført, bland annat, att den i kyrkolagen klockare ålagda skyldighet att i församlingen meddela barnaundervisning skulle genom gällande stadga angående folkundervisningen hafva upphört. Detta är likväl icke förhållandet; ty åberopade stadgan innehåller tvärtom, under § 6, sådan den lyder i Kongl. kungörelsen den 29 September 1853, uttrycklig föreskrift derom, att klockare, som icke tillika blifvit till skollärare antagen, skall vara underkastad nyssberörda skyldighet, angående sättet och ordningen för hvars utöfvande församlingen eger att å kyrkostämma besluta.

På grund af hvad anfördt blifvit får Utskottet vördsamt hemställa, att ifrågavarande motioner ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.